

VŠENÁRODNÍ VÝZNAM UMĚNÍ LIDU

Nezbytnost cílevědomé organizace návštěv divadel se projevila v plné důraznosti, jakmile byla uznána nutnost intensivnějšího šíření kultury mezi pracujícími. Nový hospodářský řád třetí republiky přinesl s řešením nejružnějších hospodářských problémů také poznatek, že divadlo je předním činitelem ve styku pracujících s kulturním děním; ukázalo se, že *divadlo je vstupní bránou kultury*. To proto, poněvadž divadlo je nejsrozumitelnějším uměleckým projevem, který může sledovat, vnímat a kontrolovat takřka každý. Divadlo je aplikovaný život. Promítá jej do zvoleného prostředí. Hra přenáší pozorovatele do prostředí buď neznámého nebo nově pojatého a rozšiřuje hranice jeho zkušenosti a vjemu. Divadlo je pro nás důležité již tím, že učí chápat duševní pochody druhých, že nás sbližuje s nepoznaným. Divadlo vede k novým poznatkům a již tím je názorným učitelem života.

Není důležitějšího úkolu, než vést lid k správnému chápání života, k správným závěrům. Toho lze dosáhnouti správnou volbou her k velikému prospěchu jak hrajících, tak diváků. Výstavba kultury v dnešní době přivodila logicky snahu šířit poznání, které divadlo je s to dát co nejintenzivněji a co nejširěji.

To je úkolem družstva Umění lidu, které bylo ustaveno s programem, jemuž především dominuje propagace divadel. Tento vážný úkol sleduje sám o sobě několik cílů:

1. Šíření dobrého divadla mezi lidem,
2. propagaci dobrých, hodnotných her zejména slovanských autorů a zabývajících se náměty, které přináší naše doba,
3. pomoci divadlům, jejichž kulturní poslání a význam je nesporný, a
4. ulehčit divadlům po stránce propagační.

Umění lidu neslouží však výhradně divadelnímu projevu profesionálů; družstvo má živý zájem o divadlo ochotnické, v němž spatřuje předvýchovu k hlubšímu chápání poslání divadla vůbec. Jelikož Umění lidu je představitelem kulturních složek nejvýznamnějších masových organizací, soustřeďuje i zájem všech ochotníků.

Adresujeme-li tyto řádky do kruhů ochotnických, činíme tak proto, abychom zdůraznili snahu Umění lidu po spolupráci se všemi, jimž kultura a zejména divadlo je nezbytnou součástí života.

Naši ochotníci jsou průkopníky českého divadla a pracují mnohdy za okolností nejtěžších a nejsvízelnějších. Tím spíše pochopí důležitost poslání Umění lidu, pochopí též jeho význam. Vždyť tím, že Umění lidu probouzí a pěstuje smysl pro divadlo, pracuje i pro ochotníky. O spojitosti těchto zájmů nemůže být pochybnosti.

Neméně důležité však je, že Umění lidu neomezuje svůj zájem pouze na hlavní město republiky. Projevuje ho i pro ostatní města a jde ještě hlouběji: *snaží se získat pro dobré divadlo také zájem zemědělských pracovníků*. Je tedy Umění lidu institucí všennárodní.

Práci Umění lidu nelze měřit pouze z dneška na zítřek, nýbrž z představitelného odstupu let. Kulturní činnost a podnikání nelze vůbec oceňovat podle okamžitých výsledků a třebaže úspěch Umění lidu byl již dnes nesporný, síla a zaměření jeho snažení přesahuje viditelný obzor. Umění lidu pracuje pro budoucnost. Tuto práci bude možno zhodnotit nejlépe po letech. Není pochyby, že zanechá hluboké stopy.

Činnost Umění lidu je do jisté míry misionářstvím: *Rovnáme cestu divadlu*. Dobře míněná a pevnou vírou silená práce družstva se daří. Dnes a denně vzrůstá okruh činnosti Umění lidu, denně více lidí přichází jeho prostřednictvím do divadel. Někde ovšem je tato práce těžší, někde snazší. Tak jako jsou lidé různí, různé jsou i výsledky akcí Umění lidu. Průměr výsledků práce Umění lidu je však tak dobrý, že vede k nejkladnějším závěrům. Ostatně již nejbližší budoucnost ukáže význam Umění lidu nejen pro divadelní, ale kulturní podnikání vůbec.

Umění lidu sleduje dobrý účel, jde za dobrým cílem: *Chce prospět divadlu a všem, kdož je tvoří a milují*.

Umění lidu chce doplnit život i těch, kteří se mylně domnívají, že život je úplný bez divadla.

Tak dobrý účel a cíl stojí za to, aby všichni milovníci divadla přiložili ruku k dílu, konanému Uměním lidu, šířili je a usnadňovali.

—Š—

VŠEM OCHOTNICKÝM SPOLKŮM!

**ZVUKOVÉ EFEKTY na deskách
přesně podle Vašeho přání.**

Podrobné informace Vám rádi nezávazně podáme. Napište nám na adresu

ARStudio

PRAHA II, Lucerna

jž: Lépe hospodařit!

Nová republika přináší nové možnosti i pro kulturní vývoj národa. Kultura již není a nikdy nebude záležitostí několika jedinců, kteří si ji mohou dovolit jako přepych. Stává se záležitostí a přímo povinností všech občanů státu, neboť je cestou k dalšímu zdokonalení výrobních způsobů a zvýšení životní úrovně lidu. Je však zapotřebí mnoha změn v našem kulturním životě — především stejných změn, jaké jsme provedli v národním hospodářství a které učiní vzdělání a kulturu záležitostí všech. Rozdíly v kulturní úrovni občanů dřívějšího státu — nejen t. zv. protektorátu, ale i první a druhé republiky — byly tak obrovské, že nebylo možno se často vůbec domluvit, neboť všechny třídy a všechny skupiny občanů neměly stejné předpoklady ke vzdělání a sebevýchově.

Máme-li však splnit naznačené úkoly, bude třeba změnit i některé zásady našeho kulturního života. Nejenom konsumovat, ale ani tvořit se nesmí jen z osobního zájmu a z osobní potřeby. Každá nově napsaná řádka knihy, každé nově pronesené slovo s jeviště, každá řádka not, přehrávaná na hudebním nástroji nebo zpívaná pěvcem — všechno to je třeba řídit nám všem společným zájmem, nikoliv jen vlastní zálibou. A proto je třeba, aby i tvůrcové (ať ochotníci nebo profesionálové) byli lidmi politicky vyspělými, kterým slova »demokracie, republika« nebo »vládní program« nejsou prázdňým pojmem, ale živou, horkou záležitostí, kterou žijeme každý den znovu a stále znovu ji přeměňujeme v čin. Přiznejme si i my, že nepřístupujeme s touto plnou odpovědností ke své práci ochotnické, že nás často strhne dobře vykreslená postava hry nebo láková obálka knihy? Je třeba, abychom více přemýšleli o političnosti kultury, o účinku své práce na diváky, o tom, co si z našich představení odnášejí do svého denního života — a ovšem také o tom, proč my svou krásnou amatérskou práci děláme.

Myslíme při tom na svou popularitu nebo chceme stvořit bohatší život svých spoluobčanů? — takové necht' jsou úvahy každého ochotnického pracovníka! Neboť první druh poměru k práci nikdo nepotřebuje, kdežto druhý je ovšem vrcholně prospěšný.

A více přemýšlejme o organizaci své práce. Mnohé by se dalo dělat s menší námahou, s menšími překážkami a naopak s větším úspěchem — jen kdybychom dovedli zaujmout pro tuto práci více schopných pracovníků, jen kdybychom zavčas myslili na své pokračovatele, vychovávali si mládež pro tuto práci a nenechávali ji ubíjet se po hostincích, nárožích a prázdňým mluvením. A mnohé také můžeme dělat jednodušeji a úsporněji, jen když si zasedneme s tužkou v ruce a propočítáme, promyslíme, které všechny síly by nám mohly být nápomocny v daném prostředí. Je zbytečné naříkat, že to nejde, že nás lidé nechápuou — a tak se vyžívat v pesimistických úvahách o budoucnosti. Spíše je třeba promyslet způsob, jakým

by to šlo lépe a začít kdekoli a trpělivě, krok za krokem budovat způsoby lepší!

Ještě je mnoho nezdravého v našem veřejném životě, ještě musíme mnoho změnit, chceme-li mít život spokojenější a pohodlnější! Mnohá vážená osobnost se proti nám postaví, mnohá tradiční zásada, o které se nikdo neodvážil pochybovat, upadne v zapomenutí, mnohé zásady, kterých celé generace se neodvažovaly dotknout, padnou a budou nahrazeny zásadami novými. Neboť nejde o to, abychom uctívali a uchovávali bůžky a autority, ale jde o to, abychom si práci svých rukou a svého mozku vytvořili takové prostředí, ve kterém by se nám všem žilo lépe, pohodlněji a kde by nebylo rozdílů mezi lidmi.

Jsou marné nářky nad zanedbaností některých vrstev? Ty nám nepomohou je převychovat. Nucením také nikoho nezískáme. Spíše je třeba trpělivě vysvětlovat, ukazovat a přesvědčovat, že je možno žít lépe, že je žádoucí, abychom změnilí své způsoby, že s větším výdělkem musíme pomýšlet i na život kulturní, neboť jen tak si udržíme svou schopnost výrobní a tvořivou. Nesvádějme všechno na vládu, na politické strany, nečekejme od nich, co můžeme udělat sami. My jsme lid, my jsme demokratický vládce ve své republice — a my si tu také musíme upravit poměry tak, aby se nám žilo spokojeně a šťastně. Jak mnoho a jak falešně se často píše a mluví o některých našich ministrech! Jak mnozí pečiválové pohodlně odsuzují opatření, na kterých pracovaly celé stáby pracovníků — nejlepších, jaké vůbec máme. Jak snadno se tu pochybuje a odsuzuje! Jak snadno se tu rozbíjí a trhá! Ale hodnoty a veliká díla nevznikají pochybováním ani rozbíjením — vznikají velikou a drobnou tvůrčí prací, jak nás tolikrát učil veliký T. G. Masaryk.

Zamysleme se tedy trochu nad svou vesnicí nebo městečkem, zajímejme se i o práci jiných míst a hlavně o organizaci a pracovní metody. Máme tolik bohatství, že nám je mohou mnohé národy závidět! Jen se s ním naučme lépe hospodařit — jen se ho naučme také lépe využívat, »prodávat« je a činit z něho životní pomůcku a bohatství všech spoluobčanů! Přemýšlejme o hospodářské stránce věci, o zjednodušení organizačním, o vlastním účelu práce a jejích důsledcích. Učiníme-li jen malé změny a malá zdokonalení, vyměníme-li si zkušenosti se svými sousedy — a často s těmi, s nimiž se zbytečně a marně potíráme — učinili jsme pro obec, národ i republiku více než stovkami planých kritik a planého odsuzování!

Je věru již na čase — jak říkával K. Havlíček — aby nám to vlastenčení vjelo z úst do rukou...! Nezapomínejme, že jeho velké zkušenosti platí a budou platit, ať máme republiku demokratickou nebo lidově-demokratickou, ať máme vládu koho-koli nebo ať máme systém liberalistický nebo socialistický. Jen z práce se rodí velké věci a hodnoty, jen prací se tvoří dějiny... A my věru nechceme, aby o nás kdokoli tvrdil, že jsme svou práci dělali špatně!